

Przemoc wobec kobiet według Konwencji Rady Europy

Autor: adw. Kamilla Kasprzak

Polska w 2015 roku ratyfikowała Konwencję Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej z dnia 11 maja 2011 roku.

Zgodnie z powyższą Konwencją przez przemoc wobec kobiet rozumie się wszelkie akty przemocy wobec kobiet ze względu na płeć, które powodują lub mogą prowadzić do fizycznej, seksualnej, psychologicznej lub ekonomicznej szkody lub cierpienia kobiet, w tym również groźby takich aktów, przymus lub arbitralne pozbawienie wolności, zarówno w życiu publicznym, jak i prywatnym. Przedmiotowe działania stanowią naruszenie praw człowieka i formę dyskryminacji kobiet.

Przez przemoc domową z kolei rozumie się wszelkie akty przemocy fizycznej, seksualnej, psychologicznej lub ekonomicznej zdarzające się w rodzinie lub gospodarstwie domowym, lub między byłymi, lub obecnymi małżonkami, lub partnerami, niezależnie od tego, czy sprawca i ofiara dzielą lub dzielili miejsce zamieszkania, czy nie.

Konwencja dalej wskazuje, co należy traktować jako przemoc wobec kobiet i zalicza do niej następujące sytuacje:

- 1/ małżeństwa zawierane pod przymusem;
- 2/ przemoc psychiczną;
- 3/ nękanie;
- 4/ przemoc fizyczną;
- 5/ przemoc seksualną;
- 6/ okaleczanie narządów płciowych kobiet;
- 7/ przymusowa aborcja i sterylizacja;
- 8/ molestowanie seksualne;
- 9/ tzw. „zbrodnie honorowe”.

Konwencja definiuje większość z tych pojęć i tutaj skupię się na kilku z nich.

Za przemoc psychiczną Konwencja uznaje stosowanie umyślnych nacisków lub gróźb, poważnie naruszających równowagę psychiczną innej osoby. Nękaniem jest natomiast umyślne, powtarzające się zastraszanie innej osoby powodujące, że obawia się ona o swoje bezpieczeństwo.

Molestowanie seksualne z kolei to każda forma niepożądanych zachowań werbalnych, niewerbalnych lub fizycznych o charakterze seksualnym, których celem lub skutkiem jest naruszenie godności osoby, zwłaszcza przez tworzenie atmosfery zastraszania, wrogości, upodlenia, poniżenia lub obrazy.

W Konwencji wprowadzono również definicję przemocy seksualnej, przez którą rozumie się wszystkie umyślne czynności polegające na:

- 1/ penetracji waginalnej, analnej lub oralnej o charakterze seksualnym ciała innej osoby jakkolwiek częścią ciała lub przedmiotem, bez jej zgody,
- 2/ inne czynności o charakterze seksualnym wobec innej osoby, bez jej zgody,
- 3/ doprowadzeniu innej osoby, bez jej zgody, do podjęcia czynności o charakterze seksualnym z osobą trzecią.

Zgoda na odbycie jakiegokolwiek czynności seksualnej musi być udzielona dobrowolnie jako wyraz wolnej woli, co należy oceniać w świetle danych okoliczności. Dotyczy to również do czynów

podejmowanych wobec byłych lub obecnych małżonków, lub partnerów, zgodnie z tym, jak to uznaje prawo wewnętrzne.

Jak widać niektóre definicje zawarte w Konwencji odbiegają od definicji, które pojawiają się w polskim ustawodawstwie i stąd chociażby inicjatywa nowelizacji Kodeksu karnego, aby pojawiło się w nim pojęcie przemocy ekonomicznej. Uzasadniona byłaby również zmiana znamion przestępstwa zgwałcenia.

Zgodnie z art. 197 Kodeksu karnego kto przemocą, groźbą bezprawną lub podstępem doprowadza inną osobę do obcowania płciowego, podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12, a więc do popełnienia tego przestępstwa (tj. zgwałcenia) konieczne jest użycie przemocy, groźby czy podstępu, natomiast według Konwencji przemoc seksualna to każdy stosunek seksualny bez wyraźnej zgody drugiej osoby.